

ფიტოსანიტარიული სახელმწიფო კონტროლის 2020 წლის პროგრამა

მუხლი 1. შესავალი

1. აღნიშნული პროგრამა შემუშავებულია „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის“, „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შესახებ“ და „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონების მოთხოვნების შესაბამისად და წარმოადგენს ფიტოსანიტარიული სახელმწიფო კონტროლის 2020 წლის სამოქმედო გეგმას.

2. ფიტოსანიტარიული სახელმწიფო კონტროლი მოიცავს სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული მცენარეთა საკარანტინო და განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების („განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმი“ - ორგანიზმი, რომელსაც ახასიათებს მასობრივი გავრცელება ან გამრავლება დიდ ტერიტორიაზე, მაღალი მავნეობა, და მოაქვს უდიდესი ზარალი სოფლის მეურნეობისათვის ან გარემოსათვის, ასევე, შეუძლია გამოიწვიოს საგანგებო მდგომარეობა სოფლის მეურნეობაში სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლის საგრძნობი დანაკარგების შედეგად) კონტროლს, ლაბორატორიულ გამოკვლევებს, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შემოტანასთან, მარკირებასთან, შენახვასთან, წარმოებასთან (დაფასობასთან), რეალიზაციასთან, გამოყენებასთან დაკავშირებული პირების საქმიანობის კონტროლს, პესტიციდების ხარისხის კონტროლს და შესაფუთი ხის მასალის მარკირების უფლების მქონე პირების კონტროლს.

3. პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება ხელს შეუწყობს: ქვეყნის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის შესწავლასა და შეფასებას, ქვეყანაში „სანიმუშო სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვას, მოსალოდნელი ეკონომიკური ზარალის თავიდან აცილებას, ქვეყნის მოსახლეობის უვნებელი სურსათით უზრუნველყოფას, საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას, მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვას, შიდა ბაზრის ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მუხლი 2. პროგრამის საფუძვლები

1. პროგრამის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია: სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი; FAO-ს „პესტიციდების განაწილებისა და გამოყენების წესების საერთაშორისო კოდექსი“; „როტერდამის კონვენცია ცალკეული საშიში ქიმიური ნივთიერებებითა და პესტიციდებით საერთაშორისო ვაჭრობის სფეროში წინასწარ დასაბუთებული თანხმობის პროცედურის შესახებ“; „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შესახებ“ საქართველოს კანონი; ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი; „ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატის და რეექსპორტის ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატის ფორმებისა და გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 31 დეკემბრის №427 დადგენილება; „ფიტოსანიტარიულ სასაზღვრო-საკარანტინო და ვეტერინარულ სასაზღვრო-საკარანტინო

კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბრის №463 დადგენილება; „საკარანტინო და სხვა საშიში მავნე ორგანიზმების შემოჭრისა და გავრცელებისაგან საქართველოს ტერიტორიის ფიტოსანიტარიული დაცვის წესების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრისა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 25 იანვრის №2-7- №33 ერთობლივი ბრძანება; ტექნიკური რეგლამენტი „ბაზარზე განთავსებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების კონტროლის და ნიმუშის აღების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №447 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის- „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მარკირების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №427 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის-„პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შენახვის, ტრანსპორტირების, რეალიზაციისა და გამოყენების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №451 დადგენილება; „იმ ბიზნესოპერატორის აღიარების წესი, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მცენარეთა დაცვის სფეროსთან“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 13 დეკემბრის №590 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის - „პესტიციდების წვრილი დაფასოების ორგანიზების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №437 დადგენილება; „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული აგროქიმიკატების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 22 ოქტომბრის №2-1008 ბრძანება; „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული პესტიციდების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 იანვრის № 2-29 ბრძანება; „ტექნიკური რეგლამენტი - „შესაფუთი ხის მასალის რეგულირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე; საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 სექტემბრის №477 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტი - „კარტოფილის კიბოს კონტროლის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 25 ივნისის №305 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტი - „სიმინდის დასავლეთის ხოჭოს წინააღმდეგ ბრძოლის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 11 იანვრის №11 დადგენილება; „კარტოფილის ცისტინი ნემატოდების კონტროლის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 ივლისის №302 დადგენილება“, „ტექნიკური რეგლამენტი - „კარტოფილის რგოლური სიდამპლის კონტროლის პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 დეკემბრის №553 დადგენილება; „ტექნიკური რეგლამენტის - „კარტოფილის მურა სიდამპლის კონტროლის პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის №602 დადგენილება და სხვა ნორმატიული აქტები.

2. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სახელმწიფო კონტროლი განხორციელდება ქიმიური და ბიოლოგიური მცენარეთა დაცვისა და აგროქიმიური საშუალებების მწარმოებელ (დამფასოებელ), შემნახველ საწარმოში, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სარეალიზაციო ქსელში.

3. სახელმწიფო კონტროლის განსახორციელებლად საჭირო თანხები ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნებებიდან.

მუხლი 3. პროგრამის მიზნები

პროგრამის მიზანია:

ა) საქართველოში წარმოებული მცენარეების, მცენარეული პროდუქტის საექსპორტო პოტენციალის ხელშეწყობის მიზნით, წარმოებისა და დასაწყობების ადგილებში ქვეყანაში არარეგისტრირებული საკარანტინო მავნე ორგანიზმების გავრცელების პრევენციისათვის მათი არსებობის და ქვეყნის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული საკარანტინო მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალის დადგენა;

ბ) ქვეყნის ტერიტორიაზე მავნე ორგანიზმების მონიტორინგი, მათი მასობრივი გავრცელებით გამოწვეული მცენარის სიჯანსაღის საფრთხისა და სოფლის მეურნეობაში დიდი ეკონომიკური ზარალის თავიდან ასაცილებლად;

გ) პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების რეგულირება მათი მიმოქცევისა და გამოყენებისას. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების წარმოების (დაფასოების), შემნახველი და სარეალიზაციო ობიექტების, ბაზარზე განთავსებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ხარისხის, მარკირების სახელმწიფო კონტროლისა და მონიტორინგის განხორციელება მაღალი, ხარისხიანი და უვნებელი მოსავლის მიღების და მოქმედი წესების დარღვევების აღმოფხვრის მიზნით;

მუხლი 4. პროგრამის განხორციელების უფლებამოსილება

1. სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებენ სააგენტოს უფლებამოსილი პირები.

2. სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას გამოვლენილ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევებზე სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 66-ე მუხლის და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 98¹-ე მუხლის შესაბამისად, სააგენტოს უფლებამოსილი პირი გამოწერს საჯარიმო ქვითარს.

მუხლი 5. განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე ორგანიზმების ზედამხედველობა და მონიტორინგი

1. საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბრის №463 დადგენილებით დამტკიცებული „ფიტოსანიტარიული სასაზღვრო-საკარანტინო და ვეტერინარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლის განხორციელების წესის“ დანართი №10-ით განსაზღვრულია საქართველოსათვის საკარანტინო მავნე ორგანიზმების (საქართველოში არარეგისტრირებული და საქართველოში შეზღუდულად გავრცელებული) მავნე ორგანიზმების ნუსხა, რომელთა მიმართ უნდა განხორციელდეს ფიტოსანიტარიული კონტროლი მცენარეებითა და მცენარეული პროდუქტებით საერთაშორისო ვაჭრობისას, ასევე ქვეყნის შიგნით, იმპორტიორი ქვეყნებისათვის საკარანტინო მნიშვნელობის მქონე მავნე ორგანიზმებისაგან თავისუფალი ზონების, ქვეყნის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის, დადგენისათვის, რაც ერთ-ერთი აუცილებელი მოთხოვნაა მცენარეებითა და მცენარეული პროდუქტებით საერთაშორისო ვაჭრობის განხორციელების პროცესში.

2. საექსპორტო პოტენციალის მქონე მცენარეული პროდუქციის ექსპორტის შეუფერხებლად განხორციელების მიზნით, იმპორტიორი მხარის ფიტოსანიტარიული მოთხოვნების შესაბამისად, მოყვანისა და დასაწყობების ადგილებში პროდუქციის სახეებისა და მათთვის დამახასიათებელი სპეციფიური საკარანტინო და სხვა რეგულირებადი მავნე

ორგანიზმების გამოსავლენად, ასევე ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის შეფასებისათვის განხორციელებული კონტროლისას აღებული ნიმუშების ლაბორატორიული გამოკვლევები.

3. წლის განმავლობაში განხორციელდება:

ა) გამოსაკვლევ ზონაში მავნე ორგანიზმების არსებობის დადგენის მიზნით, მონაცემების შეგროვება, გამოკითხვა, საჭიროებისას ნიმუშის აღება;

ბ) მცენარეებისა და მცენარეული წარმოშობის პროდუქტის მოყვანისა და დასაწყობების ადგილებში, საკარანტინო და განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების გამოვლენისა და დიაგნოსტიკისათვის, ფიტოსანიტარიული მონიტორინგი და ზედამხედველობა.

4. განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე ორგანიზმების ზედამხედველობისა და მონიტორინგის მიზნით კახეთის, შიდა ქართლისა და ქვემო ქართლის, მცხეთა-მთიანეთის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, გურიის, იმერეთის, სამცხე-ჯავახეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებში, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქ.თბილისის ტერიტორიებზე განთავსდება სავარაუდოდ 1194 ცალი მწერსაჭერი ენტომოლოგიური გამოკვლევებისათვის; მავნე ორგანიზმების დიაგნოსტიკისათვის (ენტომოლოგიური, მიკოლოგიური, ვირუსოლოგიური, ბაქტერიოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ჰერბოლოგიური) ანალიზი (ლაბორატორიული გამოკვლევა) ჩატარდება სავარაუდოდ 1624 ნიმუშს. (დანართი №3.1)

5. ფიტოსანიტარიული კონტროლის პროგრამის გახორციელების პროცესში, ფიტოსანიტარიული რისკების გათვალისწინებით, მცენარეთა სიჯანსაღისთვის საფრთხის შემცველი მავნე ორგანიზმების ან ახალი მავნე ორგანიზმის გამოჩენისას განხორციელდება მავნე ორგანიზმების კვლევა, მათი იდენტიფიცირების მიზნით, დანართი №3.1-ის მიხედვით.

მუხლი 6. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების კონტროლი

1. წლის განმავლობაში განხორციელდება წარმოების პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების დაფასების, მარკირების, შენახვის, რეალიზაციის და გამოყენების საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულების შემოწმება (ზედამხედველობა) და პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ხარისხის მონიტორინგი - ნიმუშების აღება.

2. 2019 წლის მონაცემებით აღიარებულია, მათ შორის, დროებითი აღიარება მინიჭებული აქვს პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების 525 სარეალიზაციო ობიექტს. 2020 წელს განხორციელდება მათი კონტროლი, ასევე, დაინტერესებული ბიზნესოპერატორების მომართვის შემთხვევაში, განხორციელდება კონტროლი აღიარების მინიჭების მიზნით.

3. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მონიტორინგის გეგმის შემუშავებისას გათვალისწინებულია:

ა) წინა წლების უხარისხო, ვადაგასული, არარეგისტრირებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების გამოყენებით გამოწვეული მოსავლის დანაკარგების შემთხვევები;

ბ) სააგენტოსათვის მომხმარებლის მიმართვის შემთხვევები;

გ) წინა წლებში განხორციელებული მონიტორინგის შედეგები;

დ) სააგენტოს მიერ საანგარიშო წელს და წინა წლებში განხორციელებული საქმიანობების შედარებითი ანალიზი.

4. ვინაიდან, ქვეყანაში არსებობს მხოლოდ ერთი აკრედიტირებული ლაბორატორია, რომელსაც გააჩნია შეზღუდული შესასძლებლობები - მოწმდება პესტიციდების 55 მოქმედი ნივთიერება და აგროქიმიკატების ძირითადი კვებითი მაკრო ელემენტები, შესაბამისად, არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული, გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ბაზარზე განთავსების ფაქტების აღმოფხვრის მიზნით, მონიტორინგისას 2020 წელს აღებული და გამოკვლეული იქნება სხვადასხვა დასახელების ერთკომპონენტური და ორკომპონენტური პესტიციდების სავარაუდოდ 330 ნიმუში (430 ანალიზი) და ერთკომპონენტური, ორკომპონენტური და სამკომპონენტური აგროქიმიკატების სავარაუდოდ – 50 ნიმუში (90 ანალიზი), სულ, 380 ნიმუში (520 ანალიზი), მათ შორის:

ა) პესტიციდები:

ა.ა) ერთკომპონენტური - 230 ნიმუში (230 ანალიზი);

ა.ბ) ორკომპონენტური - 100 ნიმუში (200 ანალიზი),

ბ) აგროქიმიკატები:

ბ.ა) ერთკომპონენტური (აზოტი - N) – 26 ნიმუში (26 ანალიზი);

ბ.ბ) ორკომპონენტური (აზოტი - N + ფოსფორი - P) – 8 ნიმუში (16 ანალიზი);

ბ.გ) სამკომპონენტური (აზოტი - N + ფოსფორი - P + კალიუმი - K) – 16 ცალი (48 ანალიზი).

მუხლი 7. ინსპექტირება

დაინტერესებული პირების მომართვის შემთხვევაში განხორციელდება მცენარის, მცენარეული პროდუქტისა და სხვა ფიტოსანიტარიული რეგულირებადი ობიექტის ვიზუალური შემოწმება (დახედვა) მავნე ორგანიზმების გამოვლენის ან/და ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით, ექსპორტისა და რეექსპორტის დროს.

მუხლი 8. მოსალოდნელი შედეგები

1. შესწავლილ იქნება საქართველოს ტერიტორიის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობა, საჭიროებისას დროული ფიტოსანიტარიული ზომების დასაგეგმად და ქვეყნიდან მცენარეული პროდუქტის ექსპორტის ხელშესაწყობად.

2. შემოწმებული იქნება პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მწარმოებელი (დამფასოებელი), შემნახველი, სარეალიზაციო ობიექტები და მათი საქმიანობის შესაბამისობა მოქმედ კანონმდებლობასთან.

3. გამოვლენილი იქნება ფალსიფიცირებული, არარეგისტრირებული, აკრძალული, ვადაგასული და უვარგისი პესტიციდებითა და აგროქიმიკატების ბაზარზე განთავსების და გამოყენების ფაქტები.

ნიმუშების ლაბორატორილი გამოკვლევები:

№	მცენარეთა მავნე ორგანიზმი	ნიმუშის რაოდენობა, ცალი (სულ 1624)
1. მავნებლები (ენტომოლოგიური კვლევა) - 1194 ნიმუში;		
1	Bactrocera dorsalis - აღმოსავლური ხილის ბუზი	276
2	Ceratitis capitata - ხმელთაშუაზღვის ნაყოფის ბუზი	18
3	Aleurocanthus woglumi - შავი ფრთათეთრა	150
4	Diabrotica virgifera virgifera - სიმინდის დასავლეთის ხოჭო	300
5	Frankliniella occidentalis - დასავლეთის ყვავილის თრიფსი	50
6	Paysandisi archon - პალმის ჩრჩილი	50
7	Rhynchophorus ferrugineus - პალმის წითელი ცხვირგრძელა	50
8	Anoplopora Grablipenis - აზიური ხარაბუზა	50
9	Rhagoletis pomonella - ვაშლის ბუზი	50
10	Spodoptera litoralis - ეგვიპტური ბამბის ხვატარი	50
11	Bemisia tabaci - ბამბის ფრთათეთრა	100
12	Carposina Sasakii - ატმის ნაყოფჭამია	50
2. ბაქტერიები (ბაქტერიოლოგიური კვლევები) - 150 ნიმუში;		
13	Erwinia amylovera - ხეხილის ბაქტერიული სიდამწვრე	30
14	Clavibacter michiganensis subsp sependonicus - კარტოფილის რგოლური სიდამძლე	20
15	Ralstonia solanacearum - კარტოფილის მურა სიდამძლე	20
16	Pseudomonas syringae pv actinidiae - კივის ბაქტერიული სიდამძლე	20
17	Xylella fastidiosa - პირსის დაავადება (ვაზის ბაქტერიოზი)	20
18	Xylophilus ampelinus - ვაზის ბაქტერიული ჭკნობა	20
19	Xanthomonas fragariae - ხენდროს კუთხოვანი ლაქიანობა	20
3. ვირუსები(ვირუსოლოგიური კვლევები) - 40 ნიმუში;		
20	Peach rosette mosaic virus - ატმის მოზაიკის ვირუსი	10
21	Plum pox poty virus - ქლიავის ჩოფურა (შარკა)	10

1		
2 2	Citrus mosaic virus - ციტრუსოვანთა მოზაიკური ვირუსი	10
2 3	Citrus tristeza closterovirus - ციტრუსოვანთა ტრისტეზა კლოსტეროვირუსი	10
4. სოკოები(მიკოლოგიური კვლევები) - 90 ნიმუში;		
2 4	Guignardia citricarpa - ციტრუსოვანთა შავი სიდამპლე	30
2 5	Synchytrium endobioticum - კარტოფილის კიბო	30
2 6	Stenocarpella maydis - სიმინდის ტაროს მშრალი სიდამპლე	30
5. ნემატოდები (ჰელმინთოლოგიური კვლევები) - 120 ნიმუში;		
2 7	Globodera palida - კარტოფილის მკრთალი ნემატოდა	30
2 8	Globodera rostochiensis - კარტოფილის ოქროსფერი ნემატოდა	30
2 9	Bursaphelenchus xylophilus - ფიჭვის ღეროს ნემატოდა	30
3 0	Meloidogyne chitwoodi - კოლუმბიური მეგაღე ნემატოდა	30
6. სარეველები(ჰერბოლოგიური კვლევები) - 30 ნიმუში;		
3 1	Ambrosia phislostachya - ამბროზია მრავალწლიანი	10
3 2	Emex spinosa - ემექსი ეკლიანი	10
3 3	Euphorbia dentata - რძიანა დაკბილული	10
7. მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალის სწრაფი ზრდის, ახალი მავნე ორგანიზმის გამოჩენასთან დაკავშირებული კვლევები		
3 4	ენტომოლოგიური, ბაქტერიოლოგიური, ვირუსოლოგიური, მიკოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ჰერბოლოგიური კვლევები საჭიროების შემთხვევაში	